

Handläggare
Tove Nilsson
08-508 26 281**Till**
Trafiknämnden
2020-06-11

Reinvestering av små platser och torg 2020. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt Reinvestering små platser och torg 2020 till en investeringsutgift om 10 mnkr.
2. Trafiknämnden justerar beslutet omedelbart.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefBengt Stenberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Kontoret har under flera år utfört mindre reinvesteringsåtgärder på små platser och torg. Vissa åtgärder har utförts som en del i det reinvesteringsprogram för gatuytor med tillhörande anordningar som beslutats av nämnden och kommunfullmäktige, andra har utförts inom de lokala utvecklingsprogrammen i samråd med stadsdelsförvaltningarna och andra i sin tur har initierats och genomförts utifrån synpunkter från medborgarna. I det nya reinvesteringsprogrammet, som antogs av nämnden i december 2019 och av kommunfullmäktige i februari 2020, ingår inte reinvesteringsåtgärder för små platser och torg, utan de presenteras istället i detta ärende tillsammans med övriga åtgärder för att öka tydligheten och ge en samlad bild.

Projekten inom små platser och torg är en av flera delar i trafikkontorets arbete för att öka tryggheten och attraktiviteten runt om i stadens offentliga rum. Åtgärdsförslagen tas fram i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna och genomförs med kontorets årsentreprenör. Vilka åtgärder som utförs beslutas utifrån bedömd nytta för stockholmarna, genomförbarhet och allmän bedömd lämplighet utifrån platsens funktioner mm. Andra viktiga kriterier är att åtgärderna med fördel ska bidra till att uppfylla andra mål som kontoret arbetar mot i stadsmiljön, t.ex. ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, förbättrad framkomlighet, ökad jämställdhet och utvecklad dagvattenhantering.

För 2020 föreslås åtgärder om 10 mnkr att utföras. Som exempel planeras trygghets- och attraktivitetshöjande åtgärder på Akalla bussterminal, Akalla torg, Katarina Bangata och Bromstensplan.

Bakgrund

Kontoret har under flera år utfört mindre reinvesteringsåtgärder på små platser och torg. Vissa åtgärder har utförts som en del i det reinvesteringsprogram för gatuytor med tillhörande anordningar som beslutats av nämnden och kommunfullmäktige, andra har utförts inom de lokala utvecklingsprogrammen i samråd med stadsdelsförvaltningarna och andra i sin tur har initierats och genomförts utifrån synpunkter från medborgarna. I det nya reinvesteringsprogrammet, som antogs av nämnden i december 2019 och av kommunfullmäktige i februari 2020, ingår inte reinvesteringsåtgärder för små platser och torg, utan de presenteras istället i detta ärende.

Åtgärderna är av enklare karaktär där projektet i sin helhet, inklusive eventuell projektering och utförande, kan utföras under ett till två år. Inom projektet projekteras också lite större åtgärder, där projekteringen sedan ligger till grund för ansökan av trygghets- eller klimatmedel. Varje enskild åtgärd skulle kunna utföras på delegation, men kontoret har valt att låta nämnden besluta om omfattningen av dessa åtgärder.

Trafikkontorets arbete med trygghet

Syftet med åtgärderna är ofta att öka attraktiviteten och/eller tryggheten på dessa platser och de är därmed en viktig del i kontorets arbete för att öka tryggheten runt om i stadens offentliga rum. Detta är ett för trafikkontoret och staden mycket prioriterat område och för att sätta de i detta ärende föreslagna

åtgärderna i en kontext, beskrivs delar av kontorets arbete med trygghetsfrågor i korthet nedan.

Platssamverkan och stöd till stadsdelarna

Under 2020 har trafikkontoret höjt ambitionsnivån gällande samarbete och samverkan med stadsdelsförvaltningarna, för att vara ett mer närvarande stöd i det lokala arbetet med trygghetsfrågor. Kontoret bjöd i februari in till ett samverkansmöte med alla stadsdelsförvaltningar, där utvecklingen av det gemensamma arbetet diskuterades. Kontoret deltar även aktivt i platssamverkan och styrgrupper för trygghet på stadsdelsnivå.

I enlighet med uppdraget i kommunfullmäktiges budget för 2020 har kontoret utsett en dedikerad kontaktperson gentemot varje stadsdelsförvaltning för att öka förmågan att på ett effektivt sätt göra samlade insatser utifrån geografi. Dessa insatser kan t.ex. gälla förbättrad städning och klottersanering, fysiska hinder mot olovlig trafik och upprustningar av både större och mindre karaktär.

Fysiska hinder för skydd mot terror och olovlig trafik

Efter terrordådet på Drottninggatan 2017 har polisen och staden identifierat sårbara platser i Stockholms innerstad och sammanställt dessa i en prioriterad lista. Under 2017-2020 har ca 100 lejon, lejoninnor och urnor placerats ut på strategiska platser. För närvarande undersöker trafikkontoret möjligheten att placera ut ännu kraftfullare hinder på centrala platser i staden.

Vidare har kontoret startat ett samlande projekt för att med kraft driva anläggning av höj- och sänkbara pollare i staden och stadsdelarna. Under 2020 pågår arbete med att anlägga pollare på ett flertal platser runt om i staden, t.ex. i Skärholmen och Ragnar Östbergs plan. Arbetet med fysiska hinder för skydd mot terror och olovlig trafik bidrar både till ökad säkerhet och trygghet för stockholmarna.

Utveckling av torghandeln

Sedan årsskiftet har trafikkontoret tagit över ansvaret från fastighetskontoret för att reglera och utveckla torghandeln. Detta innebär möjligheter för trafikkontoret att ta ett helhetsgrepp om stadens torg och säkerställa att torghandeln bidrar till att stärka upplevelsen av trygghet och attraktivitet på torgen. Under 2020 kommer nya arbetssätt provas för att utveckla torghandeln,

särskilt ur ett trygghetsperspektiv, tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, torghandlarna och fastighetsägarna på platsen. I ett första skede har tre torg prioriterats i detta arbete: Akalla torg, Husby centrum och Skärholmens torg.

Belysning och gångtunnlar

Kontoret deltar kontinuerligt i trygghetsvandringar tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för att identifiera, och sedermera genomföra, åtgärder för att öka tryggheten och attraktiviteten. Frågor som ofta lyfts är behovet av att öka belysning på otrygga platser och upprustning av gångtunnlar. Kontoret arbetar sedan flera år med att öka och utveckla den trygghetsskapande belysningen runt om i staden.

Under 2020 har kontoret påbörjat ett projekt för att på ett ännu mer strukturerat sätt arbeta med att rusta upp gångtunnlar för ökad trygghet. Upprustningen sker utifrån ett gemensamt arbetssätt där man fokuserar på gestaltning, belysning, material som kan skalas upp och användas på flera platser.

Större investeringar i torg och offentliga rum

Inom ramen för trafikkontorets investeringsverksamhet planeras flera större investeringsprojekt som syftar till att öka tryggheten och attraktiviteten på torg och andra centrala offentliga rum. Några exempel på torg och andra centrala platser där större trygghets- och/eller attraktivitetsskapande åtgärder planeras framöver är Akalla torg, Hornsbruksgatan och Björkhagens centrum.

Reinvestering små platser och torg

Som komplement till ovan beskrivna åtgärder föreslår kontoret att 10 mnkr avsätts under 2020 för mindre upprustningar av små platser och torg. Åtgärderna beskrivs nedan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret, men framtagande av föreslagna åtgärder sker tillsammans med stadsdelsförvaltningarna.

Exempel på tidigare investeringar i små platser och torg

För att tydliggöra vilka slags projekt som kan ingå, ges nedan exempel på projekt som genomförts tidigare år inom ramen för reinvesteringar i små platser och torg.

- Omdaning på Stieg Trenters torg, där en otrygg miljö med öppen drogscen ersatts av färre undangömda vrår samt möjligheter att träna och spela schack. Projektet projekterades inom projektet små platser och torg och utfördes sedan med trygghetsmedel.
- På Östberga torg har en mur, som medförde upplevelse av otrygghet, ersatts av ett räcke vilket inneburit ökad sikt och ökad trygghet.

Östberga torg före åtgärd

Östberga torg efter genomförd åtgärd

- I Dalens centrum har ett projekt utförts i syfte att öka vistelsevärdena och förbättra tryggheten. Polis, fastighetsägare och boende runt Dalen hade i flera år klagat på bilar som kör i allén och parkerar där. Som ett led i att minska antalet bilar i parken placerades stora sittstenar ut. De valdes ut för att tjäna två syften, dels för att utöka antalet sittplatser, dels för att visuellt visa att detta inte är en plats för bilar. Även blomkrukor placerades ut för att minska biltrafiken och för att

blomsterprakt efterfrågats av boende. Sedan åtgärderna genomfördes har inga nya klagomål på bilar i allén kommit in till kontoret.

Dalens centrum efter åtgärd

Åtgärdsförslag

Kontoret föreslår att 10 mnkr avsätts under 2020 för mindre upprustningar av små platser och torg. Det motsvarar samma summa som kontoret avsatt för liknande åtgärder under tidigare år. Förslag till åtgärder initieras ofta av stadsdelarna i samverkan med polisen och trafikkontoret, ofta i den dagliga driften i stadsdelarna, under trygghetsvandringar eller i samband med platssamverkan. Åtgärderna utförs i regel av trafikkontorets årsentreprenörer.

Nedan följer exempel på de platser där kontoret planerar åtgärder under 2020. Listan på åtgärder kommer att i samverkan med stadsdelsförvaltningarna utvecklas under året. Fler åtgärder kommer att tillkomma, och åtgärder kan utgå efter bedömning av t.ex. genomförbarhet och utgiftsnivå.

- Akalla bussterminal: Projektering i syfte att skapa en tryggare och ljusare plats. Vidare planeras bl.a. åtgärder för att försvåra nedskräpning från fåglar, åtgärder för en ökad ljuskvalitet på bussterminalen, nya bänkar och skräpkorgar.

- Norra Akalla torg: I samband med att Akalla bussterminal projekteras, ses också en yta av torget över. Ytan är delvis under det skärmtak som täcker bussterminalen. Denna plats upplevs som otrygg, vilket också påverkar bussterminalen. Därför behöver ytorna ses över samtidigt. Torgytan planeras göras mer attraktiv och få tydligare skyltning samt bättre belysning.
- Katarina Bangata: Upprustning av ytan mellan gatudelarna närmast Götgatan, som idag upplevs som otrygg och ogästvänlig.
- Bromstensplan: Upprustning av torget för att få bättre sikt, ta bort dolda hörn samt hindra olovlig körning på torget. Förbättra vistelsekvalitén så att fler människor vistas på torget över längre tid, vilket ger bättre upplevd trygghet. Torget byggs om med förhöjd kantsten mot gata samt möblering och utrustning som gör att man inte kan köra upp på torget. Justering av marken för att göra torget tillgängligt och därmed öka möjligheten för fler att vistas på torget.
- Örmängstorget: Montering av planteringsräcke för att skydda planteringarna. De tillfälliga planteringsräckena som sattes upp i samband med planteringen med syfte att skydda växterna tills de etablerat sig har flertalet gånger saboterats. Trafiken på torget är, trots förbud, omfattande även det är en anledning till att kraftigare skydd bedömdes behövas när en utvärdering av genomfört projektet gjordes 2019.
- Rågsveds centrum: Byte av bänkar och byte av trädstöd.

Avvägningar

Förslag till åtgärder inom ramen för reinvestering av små platser och torg initieras ofta av stadsdelarna i samverkan med polisen och trafikkontoret. Åtgärderna kan t.ex. identifieras i den dagliga driften i stadsdelarna, under trygghetsvandringar eller i samband med platssamverkan. Vilka åtgärder som utförs beslutas utifrån bedömd nytta för stockholmarna (främst med avseende på trygghet och attraktivitet), genomförbarhet och allmän bedömd lämplighet utifrån platsens funktioner mm. Andra viktiga kriterier är att åtgärderna med fördel ska bidra till att uppfylla andra mål

som kontoret arbetar mot i stadsmiljön, t.ex. ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, förbättrad framkomlighet, ökad jämställdhet och utvecklad dagvattenhantering.

Konsekvenser

Trygghet

Åtgärderna syftar till att öka tryggheten och vistelsevärdena på platsen. Åtgärderna innebär mindre upprustningar av ytor, möbler och grönytor för att bidra till att platsen upplevs som snygg, ren och omhändertagen. Reinvesteringarna innebär även att platser aktiveras på ett nytt sätt, t.ex. sittmöbler och planteringar för att få människor att stanna på platsen och hindra trafik från att ta sig in.

Framkomlighet

Ofta är det ytor för fotgängare som kommer i fråga. Det kan under byggperioden råda vissa störningar på platsen, men dessa är av tillfällig art. Åtgärderna bedöms i allmänhet ha väldigt liten påverkan på övrig trafik.

Tillgänglighet

Åtgärderna som utförs analyseras också med avseende på tillgänglighet. Det är väsentligt att utförda åtgärder inte stänger ute någon utan snarare förbättrar förutsättningarna för alla, oavsett behov. I framtagandet av åtgärder ser kontoret löpande över möjligheten att förbättra tillgängligheten.

Jämställdhet

Åtgärderna syftar till att åstadkomma trevligare gestaltningsmiljöer, ökade vistelsevärden och en ökad trygghet på platser och torg. Syftet med åtgärderna är att människor i högre grad ska vilja vistas längre på platsen och på så sätt öka den sociala närvaron och tryggheten. Detta gynnar alla, men främst de grupper som idag kan uppleva platser som otrygga, såsom barnfamiljer, kvinnor och äldre. Genom att i större utsträckning attrahera alla dessa grupper till de offentliga rummen kan en positiv utveckling fås för hela närsamhället.

Ekonomi

Projekts totala investeringsutgift uppskattas till 10 mnkr och beräknas kunna inrymmas inom nämndens långsiktiga investeringsplan. I projektets budget ingår förutom entreprenadutgifter även utgifter för utredning, projektering och intern tid.

Preliminärt beräknas projektet medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,6 mnkr från och med 2021.

Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 0,5 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Åtgärderna bedöms i allmänhet ha mycket liten påverkan på kostnader för drift och underhåll. I vissa fall kan åtgärderna snarare sänka kostnaderna, då en nedsliten yta förbättras genom åtgärden och driften förenklas.

Slut